

- 4. doména Aktivita/odpočinok
- 5. trieda Sebaopatera

00102 Deficit sebaopatery pri stravovaní

Definícia: Narušená schopnosť alebo neschopnosť samostatne realizovať alebo dokončiť aktivity súvisiace so samostatným stravovaním.

Definujúce charakteristiky: narušená schopnosť alebo neschopnosť:

- dopraviť jedlo z taniera k ústam
- manipulovať s jedlom v ústach/žuvať/prehádzať jedlo
- dojesť jedlo
- dostať jedlo na príbor
- používať príbor/rôzne pomôcky na jedenie
- prijímať jedlo spoločensky prijateľným spôsobom
- prijímať jedlo bezpečne
- prijímať dostatok jedla
- otvárať nádoby/obaly/plastové misky
- uchopiť hrnček/pohár
- pripraviť jedlo ku konzumácii (Kudlová, 2013, s. 261).

00108 Deficit sebaopatery pri kúpaní

Definícia: Narušená schopnosť alebo neschopnosť samostatne realizovať alebo dokončiť aktivity súvisiace s kúpaním.

Definujúce charakteristiky: narušená schopnosť alebo neschopnosť:

- dostať sa/presunúť sa do kúpeľne
- umyť si časť tela alebo celé telo
- usušiť si časť tela alebo celé telo
- obstarať si pomôcky ku kúpaniu
- získať/zabezpečiť alebo dostať sa k zdroju vody
- regulovať prúd a teplotu vody pri kúpaní (Kudlová, 2013, s. 259).

00109 Deficit sebaopatery pri obliekaní

Definícia: Narušená schopnosť alebo neschopnosť samostatne realizovať alebo dokončiť aktivity súvisiace s obliekaním.

Definujúce charakteristiky: narušená schopnosť alebo neschopnosť:

- zaobstarať si alebo vymeniť časť šatníka
- obliecť si/vyzliecť si nevyhnutné časti oblečenia
- obuť si/vyzuť si topánky, zaviazať si šnúrky
- obliecť si/vyzliecť si ponožky
- vybrať si vhodné oblečenie
- udržať svoj vzhľad/úpravu na primeranej/uspokojivej úrovni
- zdvihnúť oblečenie
- obliecť si/vyzliecť si oblečenie na dolnú/hornú časť tela
- používať rôzne pomôcky na obliekanie
- zapínať/rozopínať zipsy/gombíky (Kudlová, 2013, s. 260).

00110 Deficit sebaopatery pri vyprázdňovaní

Definícia: Narušená schopnosť alebo neschopnosť samostatne realizovať alebo dokončiť aktivity súvisiace s vyprázdňovaním.

Definujúce charakteristiky: narušená schopnosť alebo neschopnosť:

- realizovať riadnu vyprázdňovaciu hygienu
- spláchnuť toaletu/upratať pojazdnú toaletu
- premiestniť sa na toaletu/pojazdnú toaletu
- manipulovať s oblečením za účelom vyprázdnenia
- vstať z toalety/pojazdnej toalety
- posadiť sa/sediť na toaleta/pojazdnej toaleta (Kudlová, 2013, s. 262).

Spoločné súvisiace faktory:

Patofyziologické:

- ochorenia neuromuskulárne (cievna mozgová príhoda, M. Parkinson, M. Alzheimer, skleróza multiplex, muskulárna dystrofia, myasténia gravis, nádory CNS, čiastočná/celková paralýza, paréza, plégia, spasticita, ochabnutosť, intrakraniálna hypertenzia)
- ochorenia muskuloskeletálne (artritída, svalová atrofia, kontraktúry, systémové ochorenia spojiva, zlomeniny, trauma, opuch, nefunkčná/chýbajúca časť alebo celá končatina)
- ochorenia metabolické a endokrinné (diabetes mellitus, hypotyreóza)
- percepčné a kognitívne poruchy (zrakové – znížený vízus, glaukóm, katarakta, diabetická retinopatia, kraniálna neuropatia; sluchové, rečové – jazyková bariéra, neadekvátne vnímanie časti tela alebo priestorového vzťahu)
- depresia.

Súvisiace s liečbou:

- mechanické obmedzenia: imobilizačný obvaz, dlaha, ortéza, cievna linka, permanentný močový katéter, trakcia, dýchací prístroj
- chirurgické výkony: osteosyntéza, tracheostómia, gastrostómia, ileostómia, kolostómia, resp. operačné výkony všeobecne.

Situačné (osobné, environmentálne):

- imobilita, trauma, poruchy vedomia, nefunkčná/chýbajúca končatina, bolesť, vyčerpanosť, únava, malnutícia
- psychické problémy (nedostatok motivácie, narušená emočná stabilita, depresia, závažná úzkosť)
- bariéry prostredia (napr. pomôcky nie sú na dosah pacientovi, nie sú usporiadané v takom poradí, v akom ich bude používať, prostredie nie je bezpečne upravené, chýba opierka/madlo).

Vývinové:

- v dospelom veku a špecificky u seniorov pokles kognície a motorickej schopnosti, svalová slabosť, demencia (NANDA-I, 2012, s. 249; Kudlová, 2010, s. 147; Marečková, 2006, s. 120; Ackley, Ladwig, 2006, s. 1020; Doenges, Moorhouse, 2001, s. 221; Carpenito, 1995, s. 783).